

Keski-Uudenmaan

YMPÄRISTÖKESKUS

Vuosiraportti 2022

28.2.2023

Myllerrysten vuosi 2022

Vuonna 2022 oli Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksessa työntäyteinen kaikissa yksiköissä. Näkyvimpänä saavutuksena avautui uusi eläinlääkärivastaanotto Tuusulaan Majavantielle. Vastaanoton rakentamista hidasti Venäjän hyökkäyssodasta johtunut rakennustarvikkeiden hintojen nousu ja monenlaiset toimitusvaikeudet, mutta valmista saatiin ja työskentely uudella vastaanotolla käynnistyi marraskuussa.

Ympäristökeskuksen hallinnossa puhaltavat uudet tuulet, kun kaikki sihteerit vaihtuivat eläköitymisten ja työpaikan vaihdosten vuoksi. Onneksi saimme loppuvuodesta rekrytoitua uudet hyvät tekijät ja hommien opettelu on hyvässä vauhdissa. Elintarvikevalvonnan ja terveydensuojeluvalvonnan lakisääteiset perusmaksut tulivat voimaan vuoden 2022 alussa. Tämä lisäsi sekä terveysvalvonnan perimiä maksutuottoja että laskutukseen liittyvää työtä. Ympäristövalvonnan lean-työ ympäristölupaprosessien virtaustehokkuuden parantamiseksi on tuottanut tulosta, ja lupia on saatu päätöksentekoon aiempaa nopeammin. Ympäristönsuojeluyksikkö on perustanut uuden yhteistyöverkoston sopijakuntien kaavoittajien välille ja auttaa siten sopijakuntia sparraamaan toinen toisiaan. Järvikunnostuksiin on haettu ja saatu avustusta ja sopijakuntia on saatu mukavasti aktivoitua vesienhoitoon.

Lämmin kiitos koko ympäristökeskuksen väelle ja ympäristölautakunnalle tuloksellisesta vuodesta!

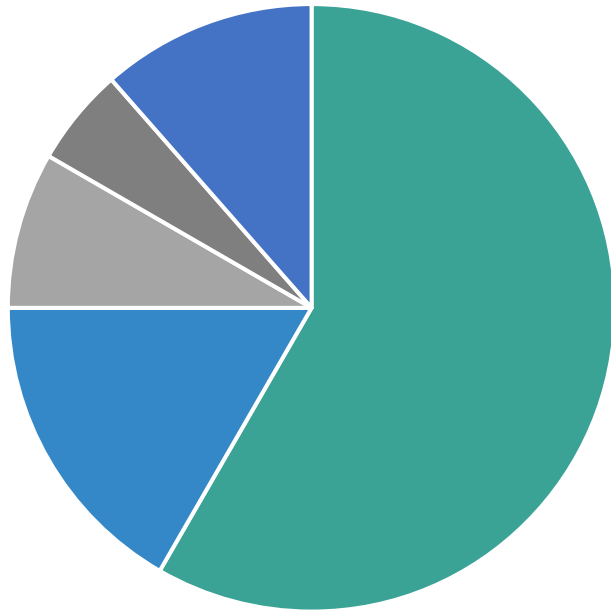
Tuusulassa 28.2.2023

Leena Sjöblom
ympäristökeskuksen johtaja

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen organisaatio

Ympäristölautakunnan päätössiät vuonna 2022

■ Ympäristövalvonta 56 kpl
■ Ympäristönsuojelu 8 kpl
■ Hallinto ja talous 11 kpl

■ Terveysvalvonta 16 kpl
■ Eläinlääkintä 5 kpl

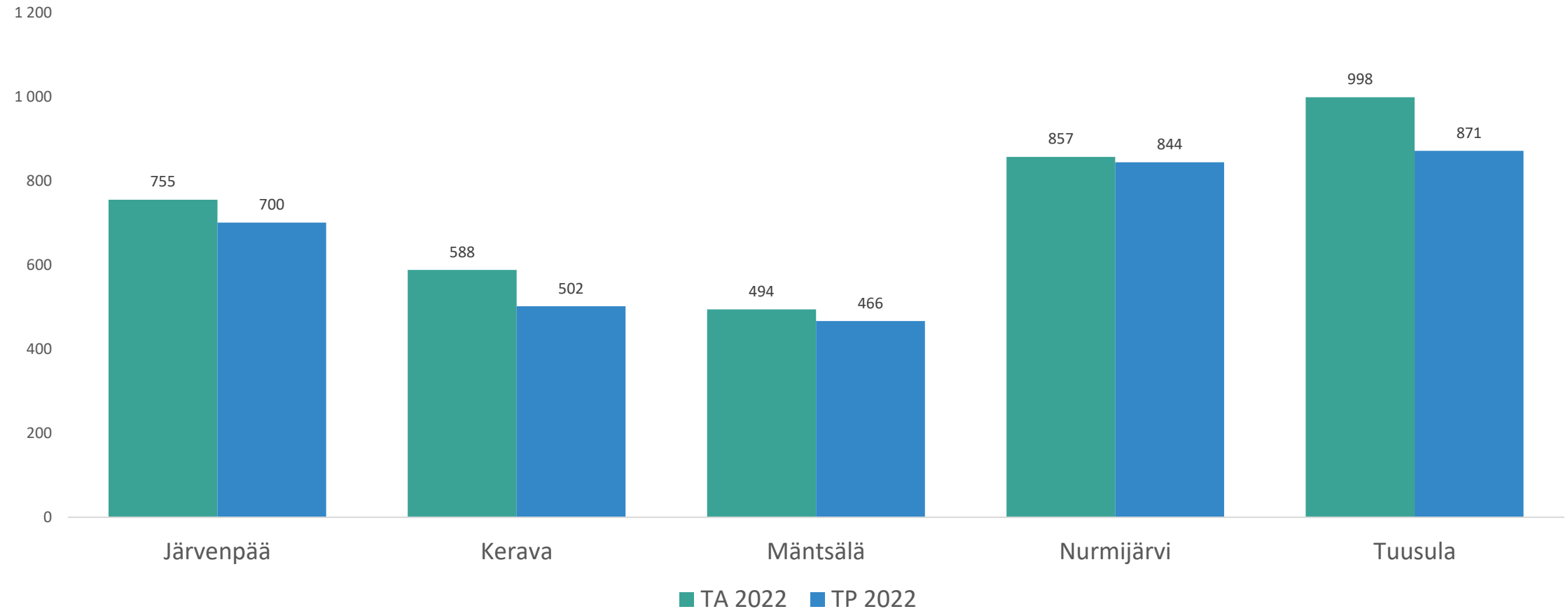
- Suurin osa lautakunnan tekemistä päätöksistä koskee ympäristövalvonnan ja terveystvalvonnan asioita.
- Ympäristölautakunnan antamat lausunnot valmistellaan usein kahden tai useamman palveluyksikön välisenä yhteistyönä.
- Talouden ja toiminnan suunnitteluun ja seurantaan osallistuu koko johtoryhmä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen talouden toteutuminen vuonna 2022

- Ympäristökeskuksen palveluyksiköt keräsivät maksutuottoja, kuten lupa- ja tarkastusmaksuja hiukan budjetoitua enemmän.
- Menot olivat hiukan suunniteltua pienemmät.
- Jokainen sopijakunta saa tasoitusta maksetuista yhteistoimintakorvauksista.

TULOSLASKELMA		
	(1000 €)	
	TA 2022	TP 2022
TOIMINTATUOTOT		
- Myyntituotot	3 815	3 585
- Maksutuotot	753	772
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 568	4 357
TOIMINTAKULUT		
- Henkilöstökulut	-3 252	-3 197
- Palvelujen ostot	-891	-791
- Aineet, tarvikkeet, tavarat	-68	-84
- Muut toimintakulut	-357	-286
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 568	-4 358
Poistot		- 1
TOIMINTAKATE	0	0

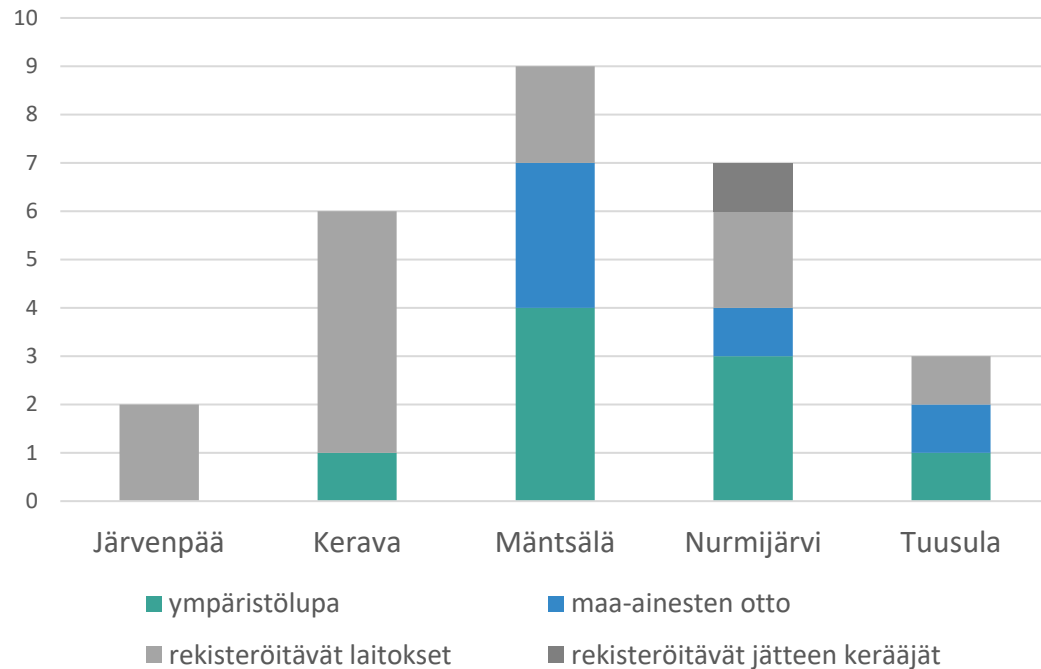
Sopijakuntien yhteistoimintakorvaukset talousarviossa ja tilinpäätöksessä (1 000 euroa)

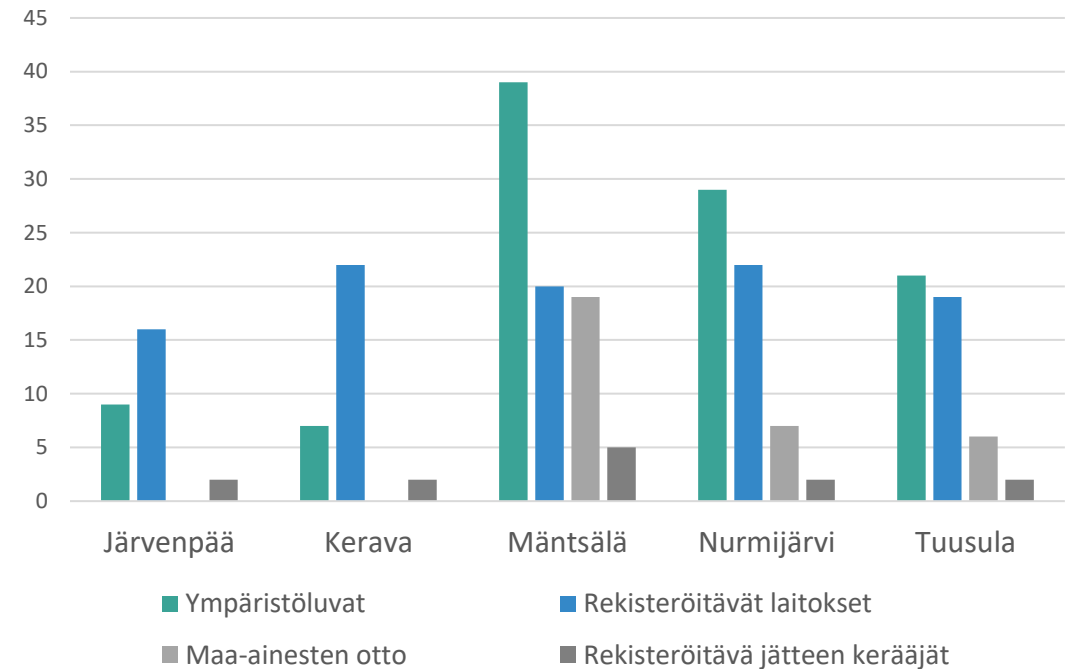
Lupapäätökset ja rekisteröinnit

Vuonna 2022 tehtiin 9 ympäristölupapäätöstä, 5 maa-ainesten ottoa koskevaa luparatkaisua sekä rekisteröitiin 12 ympäristönsuojelulain mukaista laitosta ja yksi jätteen ammattimainen keräystoiminta. Säännöllisessä valvonnassa oli 249 eri kohdetta.

Lupapäätökset ja rekisteröinnit

Säännöllisen valvonnan kohteet

Lupaprosessien Lean-pilotoinnilla aloitettua tehostamista jatkettiin edelleen vuonna 2022

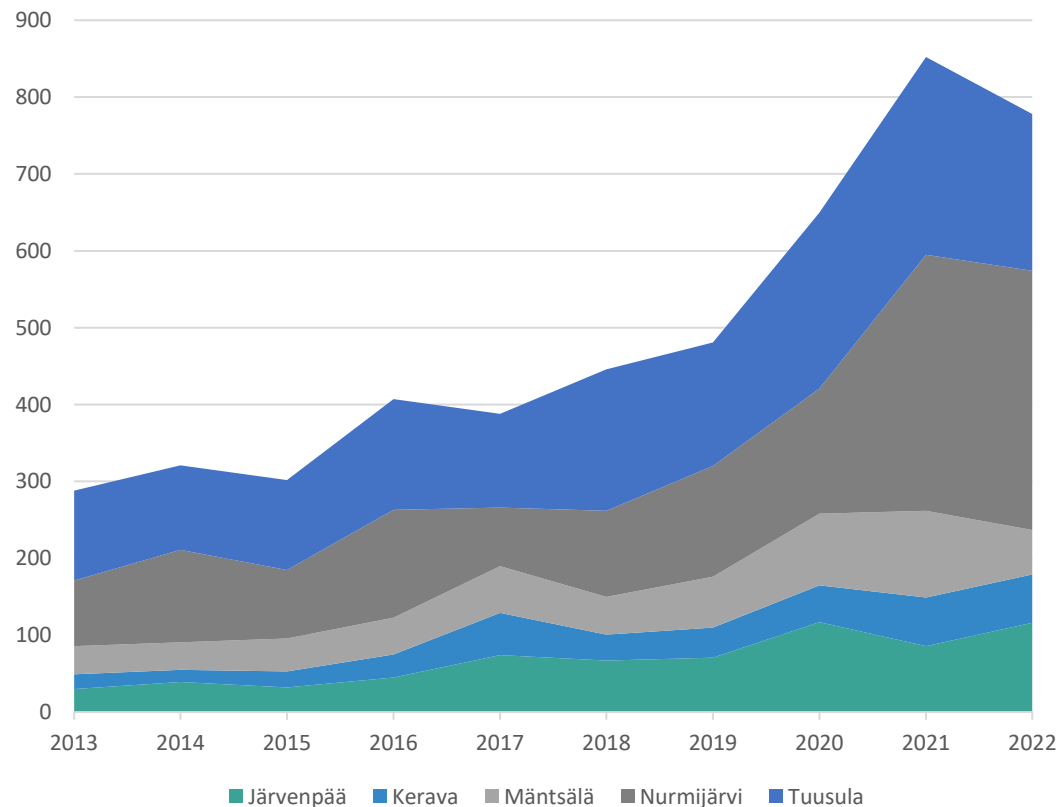
- Tavoitteenamme on nopeuttaa lupapäätösten käsittelyä. Visiomme on, että vuonna 2023 lupien keskimääräinen käsittelyaika olisi 8 kuukautta.
- Ympäristövalvonta on jatkanut vuonna 2020 Tuusulan kunnan Lean-työskentelyn pilotoinnissa aloitettua työtä lupaprosessien virtaustehokkuuden parantamiseksi.
- Pilotoinnissa käyttöönotettua hakemusten esikäsittelyn käytäntöä on vakiinnutettu ja kehitetty.
- Varsinkin ympäristölupahakemuksia on saatu nopeammin päätöksentekoon ja ruuhka ympäristölupahakemusten käsittelyssä on saatu purettua.
- Maa-ainelupa- ja yhteislupahakemusten osalta käsittely on ollut ruuhkautunut myös vuonna 2022.
- Kuitenkin vuonna 2022 päästiin keskimäärin 6,5 kk käsittelyaikaan. Käsittelyaikaa laskee se, että osa käsitellyistä luvista on lupamuutoksia.
- Puutteelliset lupahakemukset ovat edelleen suurin yksittäinen syy lupahakemusten käsittelyaikojen venymiseen, mutta myös haittailmoitusten suuri määrä vaikuttaa.

Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn valvontaa jatkettiin vuonna 2022

- Valvonta aloitettiin vuonna 2021 ja kohdennettiin riskiperusteisesti pohjavesialueille.
- Pohjavesialueilla haja-asutusalueen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien tuli täyttää ympäristönsuojelulain vaatimukset 31.10.2019 mennessä.
- Valvontakohteiksi vuodelle 2022 valittiin seuraavat pohjavesialueet:
 - Jäniksenlinna ja Terrisuo (Nurmijärvi)
 - Lahela ja Nummenkylä (Tuusula)
 - Saari ja Levanto-Vasaraissennummi (Mäntsälä)
- Yhteensä kartoitettiin 179 asuin- ja lomarakennusta, tarkastuksia suoritettiin yhteensä 126 kpl. 59 kiinteistöä (46 %) ei täyttänyt lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Kiinteistöille, joissa vaatimukset eivät täytyneet, annettiin kehotuksia jätevesijärjestelmän saattamiseksi nykylainsäädännön mukaiseksi.
- Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn valvontaa jatketaan vuonna 2023 keskittyen pääosin vuoden 2021 ja 2022 kohteiden jälkivalvontaan.

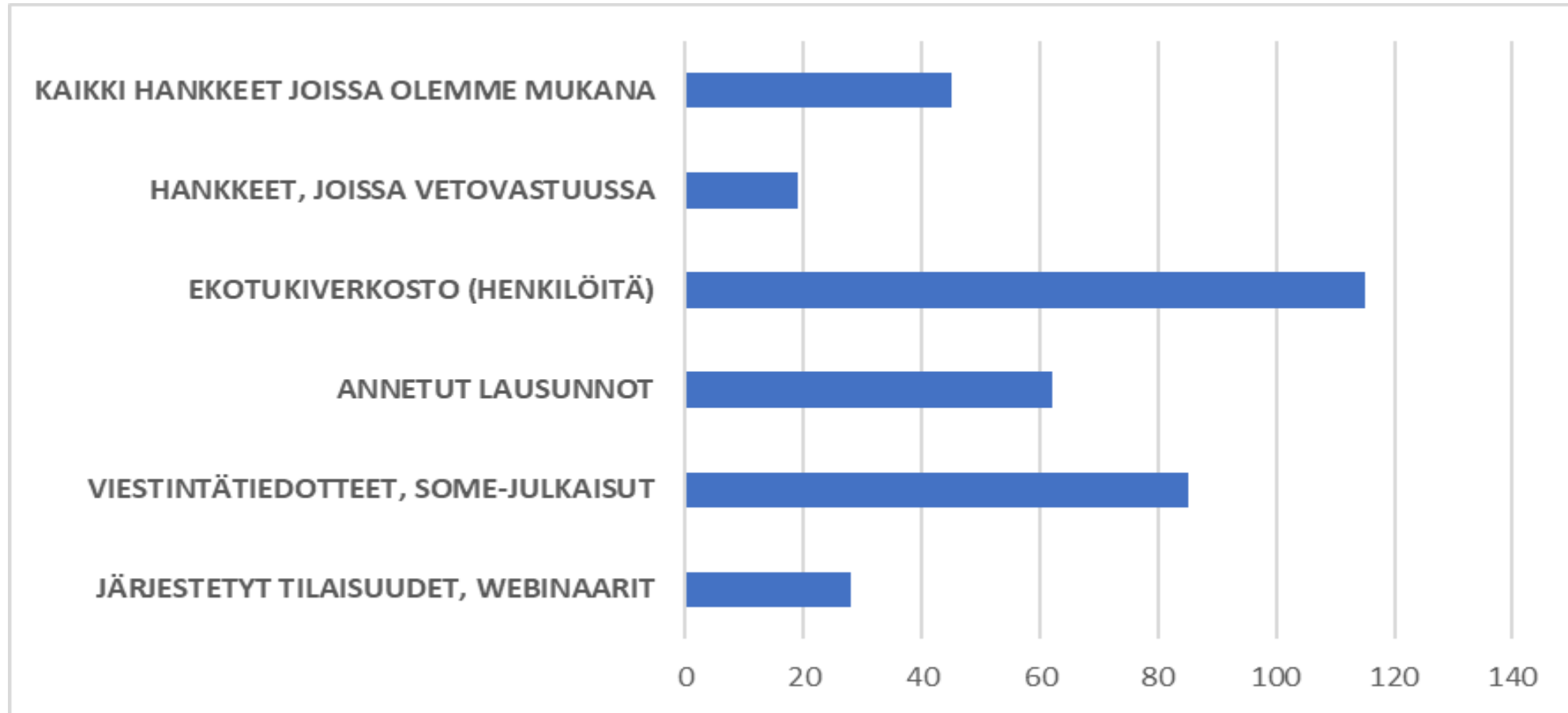
Ympäristövalvonnan toimenpidepyyntöjen käsittely on osa laillisuusvalvontaa

Toimenpidepyynnöt kunnittain vuosina 2013-2022

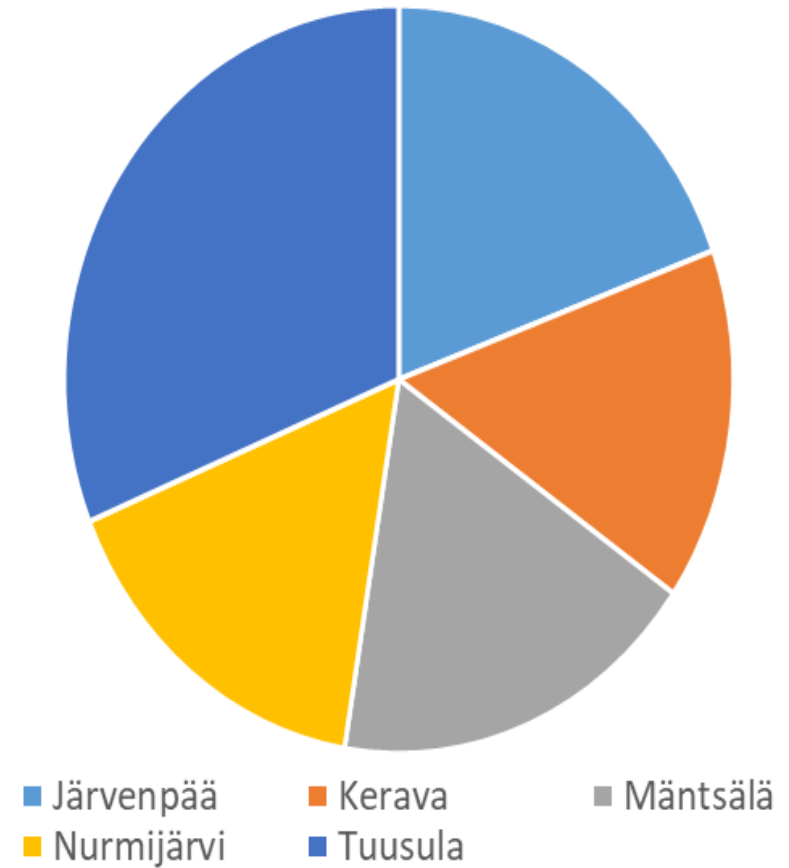
- Toimenpidepyyntöjä, kuten ilmoituksia roskaisuudesta tai ympäristöhaitasta, on tullut vuodelta kasvavia määriä. Vuonna 2022 ilmoitusten määrä on ollut lähes vuoden 2021 tasolla.
- Koronarajoitusten myötä lisääntynyt ja yleistynyt etätyö ja ulkoilu kodin läheisyydessä voivat osaltaan selittää pyyntöjen määrän kasvua viime vuosien tasolle. Lisäksi vuonna 2022 korostuvat vuoden 2021 tapaan yhden toiminnon koetusta hajuhaitasta tehdyt ilmoitukset.
- Seuraavat vuodet osoittavat onko kyse ollut poikkeuksellisesta ajasta vai jääkö toimenpidepyyntöjen määrä tulevaisuudessakin aiempaa korkeammalle tasolle.

Ympäristönsuojeluyksikön toimintaa 2022

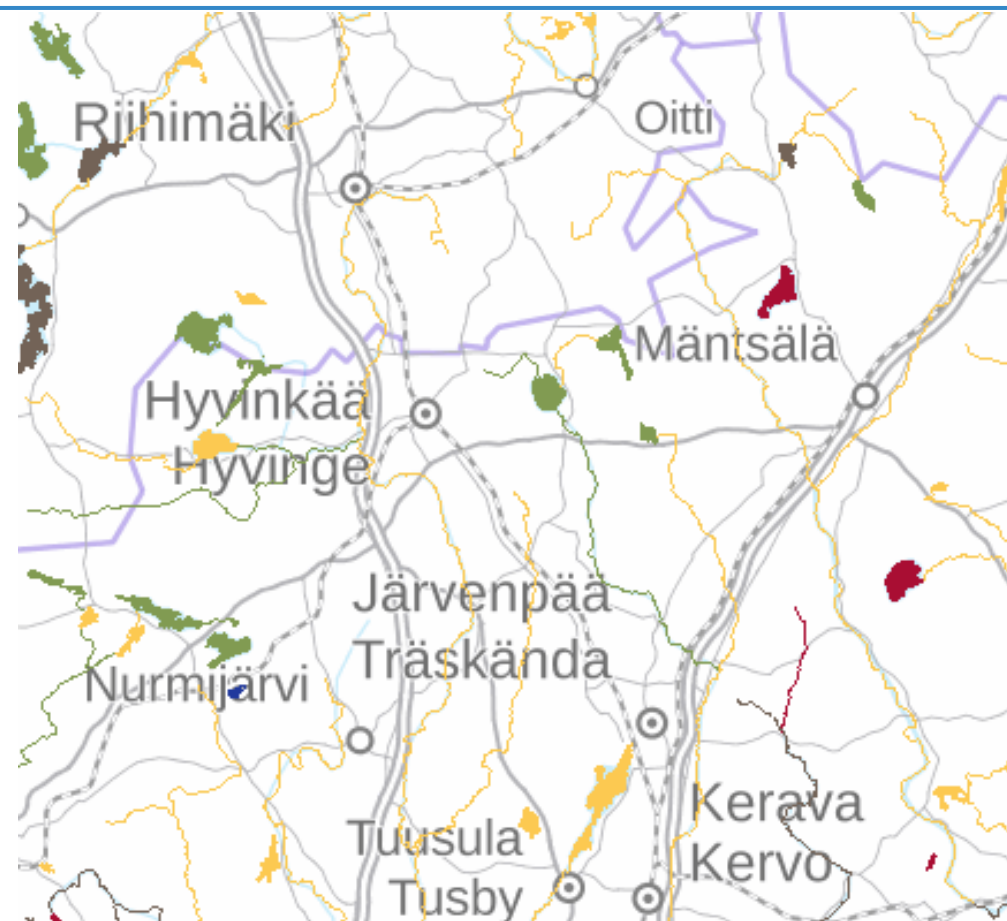
Ympäristönsuojelupalveluiden jakautuminen

- Kuntayhteistyö 65 %
- Ympäristön tilan seuranta 5 %
- Hanketyö 30 %
 - Tuusulanjärvihanke
 - Mäntsälän järvikunnostukset
 - Maatalouden vesiensuojeluhanke Kuitu
 - Valkjärven valuma-alueet
 - Ekotukitoiminta
 - Puunpolton savuhaittojen ehkäisy
 - Uhanalaisten lajien hoito jne.

Toimialueen järvien ekologinen tila

		Järvityyppi	Ekologinen luokka
Mäntsälä	Sääksjärvi	MRh	T
	Isojärvi	Rr	Hu
	Sahajärvi	Rr	T
	Hunttijärvi	Rr	T
	Sulkavanjärvi	Rr	V
	Suojärvi	MRh	Hy-
	Kilpijärvi	Rr	Hu
	Keravanjärvi	MRh	Hy
Tuusula/Järvenpää	Tuusulanjärvi	Rr	T
Tuusula	Rusutjärvi	Rr	T
Nurmijärvi	Valkjärvi	Rr	T
	Vaaksinjärvi	Vh	E
	Sääksjärvi	Vh	Hy

Järvien kunnostustarve ja -hankkeet

- Vesipuidedirektiivin mukaan tavoitteena hyvä ekologinen tila
 - Hyvässä tai erinomaisessa tilassa 4 järveä
 - Kunnostustarvetta 9 järvellä
 - Kunnissa myös pienempiä järviä, joissa kunnostustarvetta
- Käynnissä olevat hankkeet
 - Tuusulanjärvi
 - Rusutjärvi
 - Kilpijärvi
 - Isojärvi
 - Valkjärvi

Eriksnäsintien kosteikko valmistumisen jälkeen syksyllä 2021

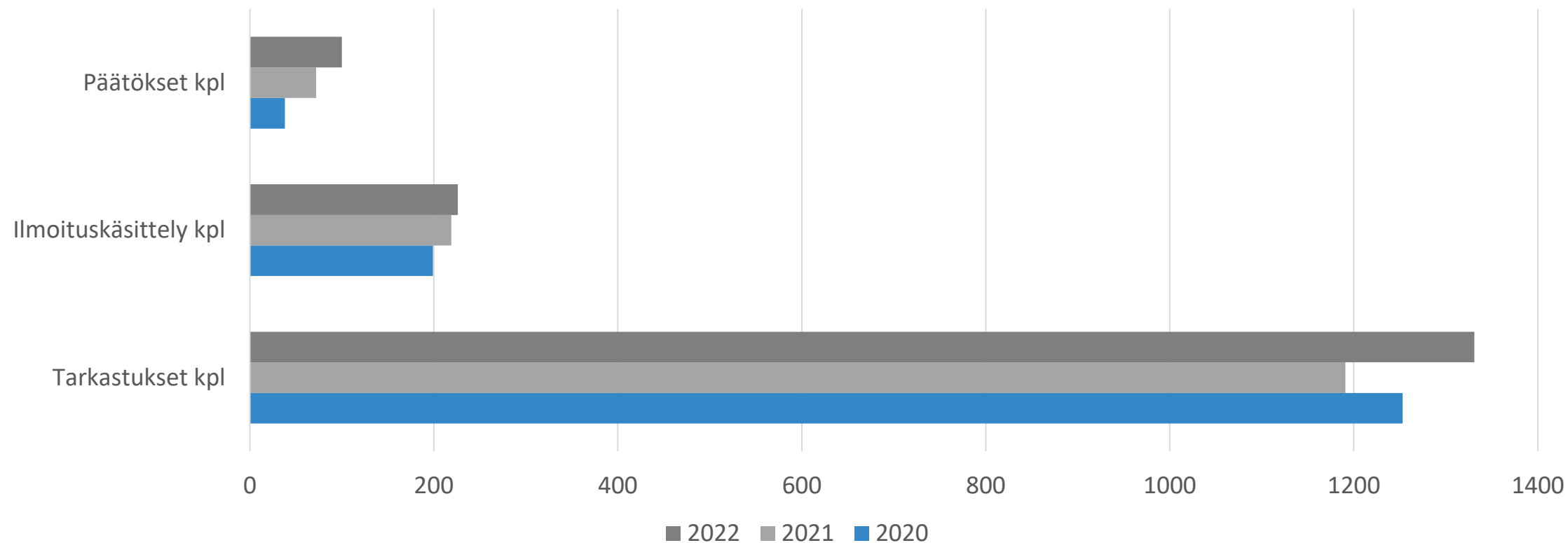
Terveysvalvonnan toimintaa vuonna 2022

- Terveysvalvonnan tulosityksikkö selviytyi perustehtävästään hyvin vuonna 2022 ja tarkastuksia tehtiin suunnitellusti.
- Ennalta suunniteltuja ja toimenpidepyyntöihin liittyviä tarkastuksia tehtiin yhteensä 1 331 kpl (v.2021 1 191 kpl)
- Suunnitelman mukaiset tarkastukset ja toimijoiden rekisteröinti valvontakohteiksi ovat asiakkaalle maksullisia. Lisäksi valvontakohteet maksavat vuosittain perusmaksun valvonnasta.
- Maksutulaja kertyi yli budjetoidun
- Elintarvikevalvonta 288 856 €, Terveysuojeluvalvonta 109 356 €
- Tupakan vähittäismyynnin valvonta 98 778 €

Terveysvalvonta lukuina

Terveysvalvonnan suoritteet 2020-2022

Elintarvikevalvonta vuonna 2022

Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla valvotaan mm. alueen ravintoloiden, kauppojen, leipomoiden, elintarvikevarastojen ja elintarviketehtaiden siisteyttä, lämpötiloja, elintarvikkeiden laatua ja muita elintarviketurvallisuuteen liittyviä asioita.

- Alueen kaikista elintarvikehuoneistoista tarkastettiin 52 %.
- 35 % :ssa tarkastuksista ei ollut mitään huomautettavaa ja 20 %:ssa tarkastuksista havaittiin elintarviketurvallisuutta vaarantavia epäkohtia, jotka johtivat seurantatarkastukseen.
- Erityispiirre elintarvikevalvonnassa oli hallinnollisten pakkokeinojen (määräys/kielto) lisääntynyt tarve, niitä jouduttiin käyttämään 12 kertaa, kun vuotta aiemmin niitä käytettiin vain neljästi

Elintarvikevalvonnan tarkastuksia tehtiin yhteensä 837 kpl (v.2021 743 kpl)

Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula
171 kpl	189 kpl	111 kpl	172 kpl	194 kpl

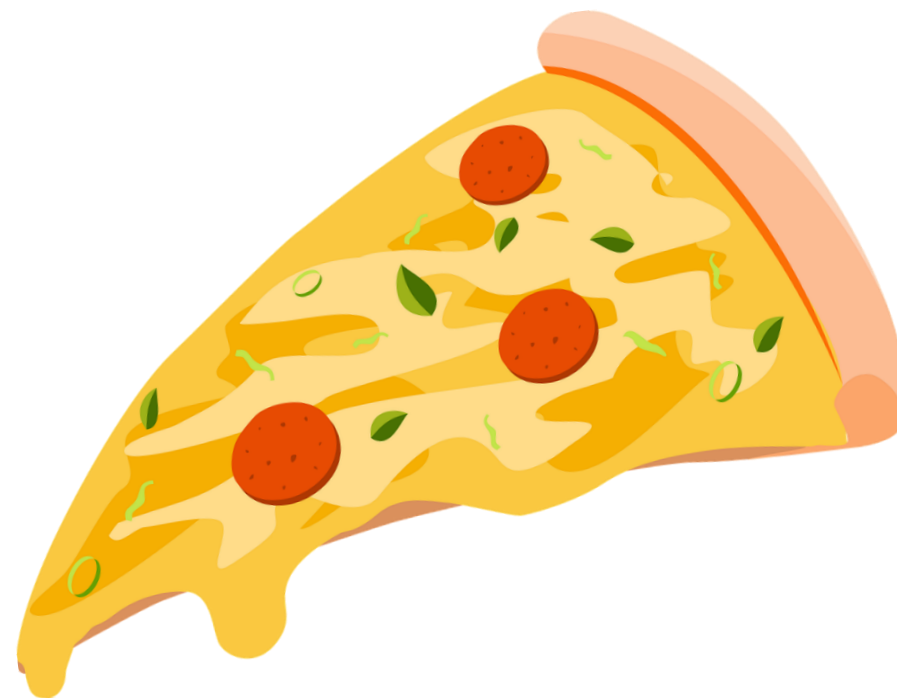
Elintarvikevalvonnan näytteenottoprojektit 2022

- Näytemäärältään suurempi projekti keskittyi pizzerioiden käyttämien kinkku- ja pizzasuikaleiden hygieeniseen laatuun. Projektissa otettiin 29 näytettä 17 alueen pizzariasta. Enemmistö projektin näytteistä oli huonoja (41%/12 kpl) tai välttäviä (10%/3kpl). Puolet huonoista tuloksista selittyi yhden laitoksen listeriaongelmalla, jonka jäljille päästiin projektin perusteella. Ko laitoksen tuotteita käyttäneen pizzariat vaihtoivat projektin myötä suikaleiden toimittajaa
- Toinen projekti oli pääkaupunkiseudun kuntien kanssa yhteinen. Siinä tutkittiin myymälöiden itse suojavaasupakkaamien lihojen laatua. Keski-Uudeltamaalta otettiin projektiin 8 näytettä, joista yksi oli välttävä, muut hyviä.

Pizzeriaprojekti paljasti laitoksen listeriaongelman ja petoksellisen toiminnan

- Elintarvikevalvonnan projektissa, jossa tutkittiin pizzerioiden käyttämien pizza/kinkkusuikaleiden hygieenista laatua, havaittiin yhden laitoksen tuotteissa huomattavan monta listerialöydystä
- Kuudessa saman laitoksen näytteessä todettiin *listeria monocytogenes*
- Lisäksi tarkastuksilla havaittiin, että kinkkusuikaleet olivat hyvin vaaleita eivät näyttäneet kinkkusuikaleilta, vaikka pakkausmerkintöjen mukaan olivat sianlihasta tehtyjä kinkkusuikaleita. Tuotteelle tehtiin eläinlajimääritys ja tutkimuksissa havaittiin, että suikaleet oli tehty siipikarjan lihasta. Myös rasvapitoisuus oli huomattavasti ilmoitettua korkeampi.
- Löydöksistä ilmoitettiin laitoksen kotikunnan viranomaisille, jotka havaitsivat huomattavia epäkohtia laitoksen toiminnassa. Laitos suljettiin kesällä 2022.

Kuva: Pixabay

Terveydensuojelulain mukainen valvonta vuonna 2022

Terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa valvotaan mm. päiväkotien, koulujen, palvelutalojen, kuntosalien, uimarantojen ja uimahallien olosuhteita (esim. siisteys, melu, sisäilman laatu). Valvontaan kuuluu myös talousveden ja uimaveden laadun valvonta sekä asumisterveysvalvonta.

- Vettä toimittavien laitosten riskinarviointeja hyväksyttiin neljä, talousveden valvontatutkimusohjelmia hyväksyttiin kuusi, lisäksi hyväksyttiin yksi talousvettä toimittavan laitoksen olennainen rakenteellinen muutos
- Hallinnollisia pakkokeinoja jouduttiin käyttämään kuudessa kohteessa, joista kahdessa oli sisäilman laatua heikentävä rakennustekninen epäkohta, kaksi kohdetta sai määräyksen talousveteen liittyvien epäkohtien vuoksi ja yksi kohde sai määräyksen, jolla suljettiin uima-allas

Terveydensuojelulain mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 397 kpl (v.2021 411 kpl)

Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula
83 kpl	67 kpl	57 kpl	94 kpl	96 kpl

Uusien toimijoiden rekisteröinnit ja hyväksyntä vuonna 2022

Elintarvikelain ja terveydensuojelulain mukaan kohteiden tulee tehdä ilmoitus viranomaiselle uudesta toiminnasta tai toimijan vaihdoksesta. Ilmoituksen perusteella kohteet merkitään valvontakohteiksi asiakastietojärjestelmään, toimijoille lähetetään asiasta todistus ja toiminnot tarkastetaan.

- Elintarviketuotantolaitosten tulee olla hyväksytyjä ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan muuttumista. Hyväksymispäätöksiä tehtiin kolme vuonna 2022.
- Uusi toimijoita elintarvikevalvonnan tai terveydensuojeluvalvonnan piiriin rekisteröitiin hieman enemmän kuin vuonna 2021.

Toimijoiden rekisteröinnit (ilmoituskäsittely) 2022 kaikki yhteensä 226 kpl (v.2021 219kpl)

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula
Elintarvikelaki	43 kpl	27 kpl	29 kpl	28 kpl	37 kpl
Terveydensuojelulaki	16 kpl	9 kpl	6 kpl	11 kpl	20 kpl

Tupakkalain mukainen valvonta vuonna 2022

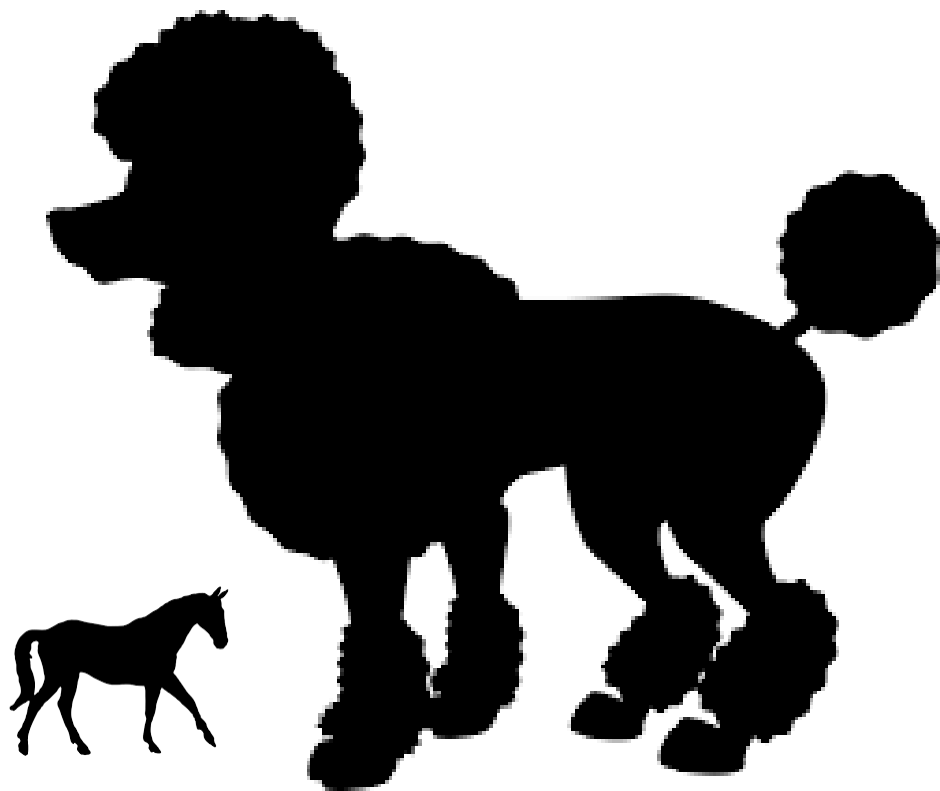
Tupakkalain mukaisessa valvonnassa valvotaan tupakkalainsäädännön toteutumista tupakan vähittäismyynnissä, lisäksi käsitellään tupakan vähittäismyyntiluvat ja taloyhtiöiden tupakointikiellot (parveketupakointi)

- Taloyhtiöiden tupakointikieltopäätöksiä tehtiin 11 kpl ja tupakan vähittäismyyntilupia myönnettiin 30 kpl, mikä oli hieman enemmän kuin vuonna 2021, jolloin vähittäismyyntilupia myönnettiin 24 kpl

Tupakan vähittäismyynnin tarkastuksia tehtiin yhteensä 97 kpl (v.2021 37 kpl)

Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula
22 kpl	22 kpl	14 kpl	21 kpl	18 kpl

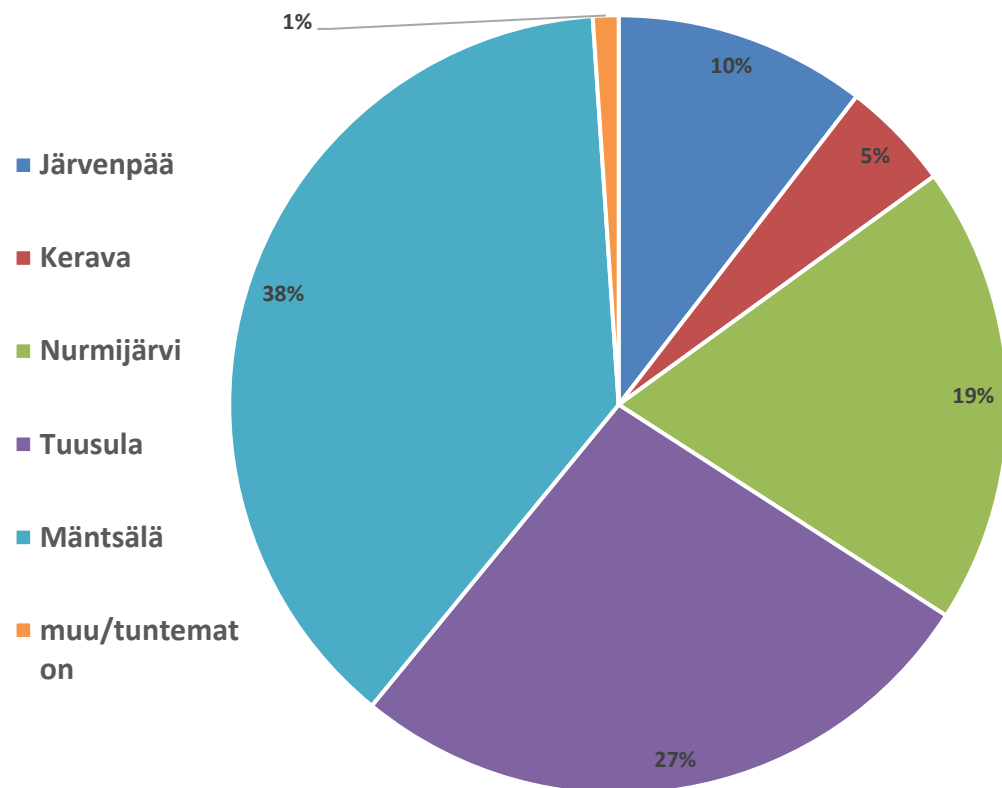
Eläinlääkintähuolto ja eläinsuojelu

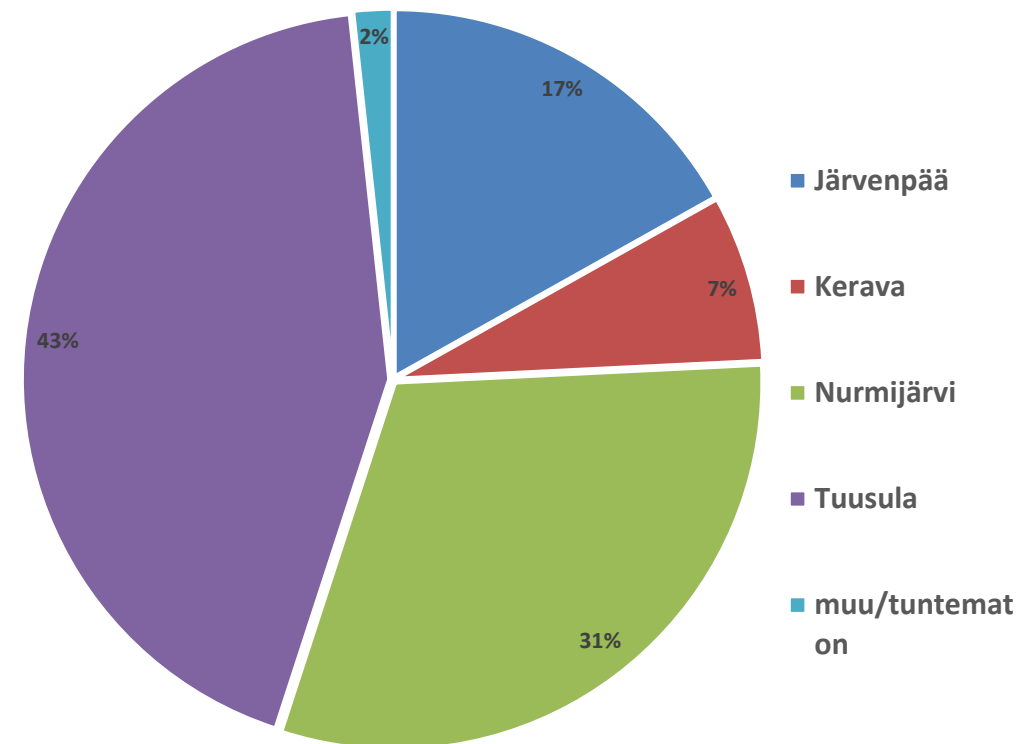
Kuvat: Pixabay

- Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen omana toimintanaan järjestämän eläinlääkäripalvelujen toimesta vuonna 2022 hoidettiin 7 798 potilasta, joista 94 % oli pieneläimiä, kuten kissoja, koiria ja muita pienikokoisia lemmikkieläimiä ja 6 % oli suurelaimiä, kuten hevosia, nautoja ja lampaia.
- Mäntsälässä Tuotantoeläinsairaalan toimesta on vuonna 2022 hoidettu 4 780 mäntsäläläistä eläinpotilasta, joista 63 % oli suurelaimiä ja 37 % pieneläimiä.
- Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa tekee pääasiassa valvontaeläinlääkäri, jolle tuli 253 ilmoitusta vuonna 2022 . Näistä 188 johti tarkastukseen tai yhteydenottopyyntöön. Käyntejä tehtiin 106 kohteeseen. Osaan kohteista tehtiin useampi käynti. Ilmoituksia tehtiin eniten lemmikkieläinten hoidon laiminlyönneistä.

Hoidetut eläinpotilaat vuonna 2022

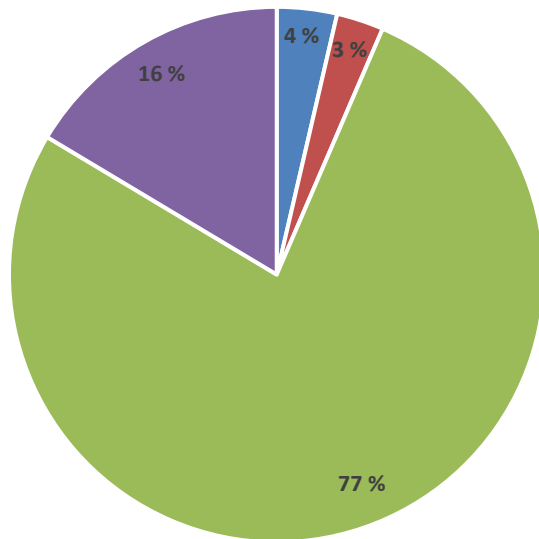
Potilaiden suhteelliset osuudet kotikunnittain koko ympäristökeskuksen toimialueella

Potilaiden suhteelliset osuudet kotikunnittain ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla sekä tilakäynneillä

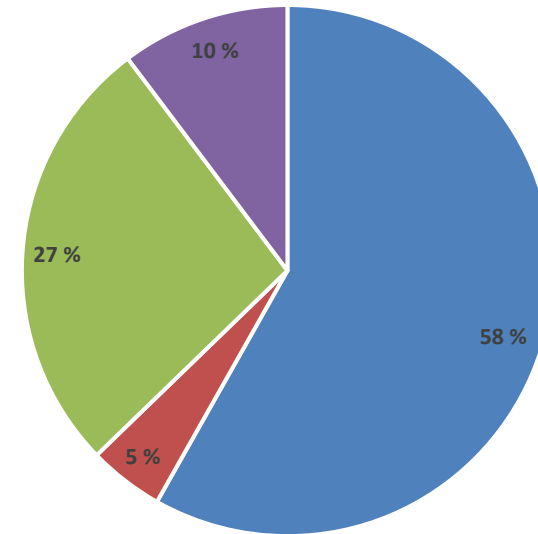
Eläinpotilaiden asiointi vastaanotoilla ja tilakäynneillä virka- ja päivystysaikana

Potilaiden jakautuminen v. 2022 suur- ja pieneläimiin virka- ja päivystysaikana ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla ja tilakäynneillä

■ suurelän virka-aikana ■ suurelän päivystyksessä
■ pienelän virka-aikana ■ pienelän päivystyksessä

Mäntsäläläisten potilaiden jakautuminen v. 2022 suur- ja pieneläimiin virka- ja päivystysaikana Tuotantoeläinsairaalassa ja sen tekemillä tilakäynneillä

■ suurelän virka-aikana ■ suurelän päivystyksessä
■ pienelän virka-aikana ■ pienelän päivystyksessä

Yhteisvastaanotto käynnistyi marraskuussa

- Ympäristökeskuksen strategisena tavoitteena vuodelle 2023 oli eläinlääkärien yhteisvastaanoton perustaminen. Toteutuminen aikaistui vuodella, sillä Järvenpään ja Hyrylän vastaanotoista jouduttiin luopumaan etuajassa.
- Maaliskuussa ympäristölautakunta päätti sijoittaa yhteisvastaanoton Tuusulaan.
- Marraskuussa avattiin Majavantiellä sijaitseva vastaanotto ja erilliset vastaanotot suljettiin.

Löytöeläinpalvelut vuonna 2022

- Löytöeläimet hoidetaan eläinsuojelukeskus ja-hoitola Onnentassussa Riihimäellä.

Sopijakuntien alueelta talteen otettujen löytöeläinten määrät ja hoitovuorokaudet eläinten löytymiskunnan mukaan vuonna 2022.

Sopijakunta	Hoitoon otetut (kpl)			Hoitovuorokaudet (kpl)		
	koirat	kissat	muut	koirat	kissat	muut
Järvenpää	4	16	2	4	163	30
Kerava	4	10		4	67	
Mäntsälä	7	28		7	391	
Nurmijärvi	10	17		15	152	
Tuusula	5	15		8	170	
Yhteensä	30	86	2	38	943	30

Hoitolaan toimitettujen löytöeläinten määrät vuosina 2020–2022.

Löytöeläimet	Hoitoon otetut eläimet (kpl)		
	2020	2021	2022
Koirat	26	24	30
Kissat	62	110	86
Muut	2	10	2
Yhteensä	90	144	118

Kestävästi kehittyvä ja vetovoimainen Keski-Uusimaa

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi